

Hvor vover hun!

Vrede og autisme i mediedækningen af Greta Thunberg

Af Frida Hviid Broberg

*PhD, Postdoc, Institut for Kommunikation, Københavns Universitet,
<https://orcid.org/0000-0001-8685-6683>*

Artiklen er baseret på analyser, som indgår i ph.d.-afhandlingen Hvor vover de? En queer kritisk-retorisk undersøgelse af, hvordan vrede bevæger det sociale.

Abstract

How Dare She – Anger and Autism in the Danish Media Coverage of Greta Thunberg.

Analyzing the Danish media reception of Greta Thunberg's speech at the UN's climate action summit in 2019, this article illustrates how anger sticks to Thunberg and the youth climate movement, as well as how 'their' anger is problematized and pathologized. The anger ascribed to Thunberg is framed as a symptom of her autism spectrum diagnosis; as a 'mental problem' rather than a reaction to a political problem. Further, 'her' anger is portrayed as contagious, posing a risk to the health of other children, and 'her' anger becomes the source of 'our' concern. The article illustrates this by drawing attention to the emergence of the figure of 'the impossible child': an angry figure who is denied the positive affective status of the Child even though her childishness is constantly emphasized. She is not the innocent Child who must be protected but a problematic child whose dysregulated, pathological anger must be regulated to protect other children from her.

KEYWORDS: affect, anger, neurodiversity, activism, children

"How dare you?" hvæsedde den dengang 16-årige klimaaktivist Greta Thunberg ad verdens ledere i sin berømte tale ved FN's Climate Action Summit i 2019 (NPR Staff, 2019). Talen har siden fået kultstatus: Citater fra talen og billeder af Thunbergs ansigt blev cirkuleret som memes, trykt på t-shirts og samlet i musik (se f.eks. Horn, 2019; *How Dare You*, s.d.). Thunbergs tale blev dog også mødt med massiv modstand, og talens retoriske spørgsmål gav genlyd i kritikken af hende: Hvor vover *hun* at skælde ud på de voksne? I denne artikel analyserer jeg den retoriske cirkulation af Thunbergs tale til FN i danske medier med fokus på, hvordan følelser som vrede og bekymring på forskellig vis *klæber* til Thunberg og den unge klimabevægelse (Ahmed, 2004).

Som kulturel figur er 'barnet' kropsliggørelsen af uskyld og forbundet med positive følelser som kærlighed, lykke, omsorg og håb for fremtiden (Dyer, 2019; Edelman, 2004), og flere peger på, at unge kvindelige aktivister er gået fra at være usynliggjorte i mainstream medier til at blive hyldet som håbefulde og harmløse heltefigurer (Locke, 2023; Ryalls & Mazzarella, 2021; Taft, 2020). Greta Thunberg er ofte blevet fremhævet som et eksempel på denne tendens. Studier peger på at den unge svenske klimaaktivist, sammenlignet med andre unge kvindelige aktivister såsom ugandiske Vanessa Nakate og pakistanske Malala Yousafzai, er privilegeret i kraft af sin nationalitet og hvidhed (Locke, 2023; Taft, 2020), og flere fremhæver, at repræsentationen og receptionen af børn og teenagere må forstås som formet i krydsfelterne mellem køn, alder, race, seksualitet og nationalitet (Buhre, 2023; Dyer, 2019). Ligesom disse studier er jeg i denne artikel optaget af, hvordan den uskyld og uskadelighed, som gør barnefiguren populær og giver den unge aktivist sin appel i offentlighedens øjne, ikke er lige tilgængelig for alle børn og unge. I forlængelse af studier, som påpeger vigtigheden af at inkludere handicap som en intersektionel identitetskategori i analyser af repræsentationer af børn og unge (Hill, 2017; Stienstra, 2015), er fokus i denne artikel på, hvordan kulturelle repræsentationer af barnet også må forstås som formet i intersektionerne mellem neurodivergens, køn og alder, samt hvordan følelser deltager i denne formgivning.

Igennem en analyse af medieomtalen af Thunbergs tale illustrerer jeg, hvordan Thunberg bliver fremstillet som drevet af en ukontrolleret vrede, og hvordan 'hendes' vrede bliver problematiseret og patologiseret. Analysen tager form i forlængelse af studier, der illustrerer, hvordan vrede kommer til at karakterisere nogle kroppe mere end andre, samt hvordan kvinder og minoriteters vrede historisk er blevet problematiseret og patologiseret (se f.eks. Tomlinson, 2010; Campbell, 1994; Ahmed, 2009). Med udgangspunkt i M. Remi Yergeaus (2018) teoretisering af autisme som et 'diskursivt script' som den diagnostiseredes handlinger og krop fortolkes gennem, illustrerer jeg, hvordan kritikken af Thunbergs vrede tager form i krydsfeltet mellem køn, alder og neurodivergens: Jeg illustrerer, hvordan Thunbergs vrede bliver fremstillet som barnlig uregerlighed, 'hysteri' og et *symptom* på hendes autisme-spektrum-diagnose, snarere end en *reaktion* på et politisk problem (utilstrækkelig klimahandling). Jeg argumenterer desuden for, at 'hendes' patologiske vrede bliver fremstillet som smitsom og som en trussel mod andre børn og unges mentale helbred, hvorved 'hendes' vrede bliver objekt for 'vores' (læserens/journalistens/debattørens) bekymring. Endelig argumenterer jeg for, at kritikken af Thunberg tegner konturerne af en figur, jeg foreslår at kalde 'det umulige barn'. Det umulige barn er umuligt i den forstand, at hun bliver fremstillet som uregerlig og uopdragen, og i den forstand at hun på én gang er barn og ikke-Barn: Hendes barnlighed betones konstant, samtidig med at hun mister Barnets affektive status som *glædesobjekt* (Ahmed, 2010). Det umulige barn er ikke et barn, der skal beskyttes, men et barn hvis patologiske vrede skal reguleres for at beskytte andre børn (mod hende).

Den retoriske cirkulation af Thunbergs tale

I sensommeren 2018 indledte den dengang 15-årige Greta Thunberg en ugentlig "skolstrejk för klimatet" foran det svenske parlament, Riksdagen. Året efter i 2019 var den, nu 16-årige, aktivist inviteret til at tale ved FN's Climate Action Summit

i New York. Her anklagede hun verdens ledere for at have stjålet hendes barndom og hendes fremtidsdrømme ved at prioritere økonomisk vækst i stedet for at føre den nødvendige politik for at reducere klima- og miljøkrisens katastrofale konsekvenser. I denne artikel er det dog ikke talen, men den medieomtale den affødte, som er genstand for analyse.

I de danske medier delte Thunbergs tale vandene: Mens dele af mediedækningen gengav og analyserede Thunbergs tale (Bavnthøj, 2019; Burcharth, 2019), affødte talen også store mængder kritik (se f.eks. Grimm, 2019; Libak, 2019; Møller, 2019; Selsing, 2019). Andre igen forsvarede Thunberg og kritiserede dem, der kritiserede hende (J. Andersen, 2019; Petersen, 2019; Sørensen, 2019). Et centralt omdrejningspunkt i mediedækningen såvel som debatten var talens følelseladede fremførelse (se f.eks. Mortensen, 2019; Ritzau, 2019; Wentoft, 2019). I det følgende vil jeg fokusere på, hvilke følelser der træder frem i medieomtalen, samt hvordan de på forskellig vis forbindes til Thunberg.

Det tekstkorpus, der ligger til grund for analysen, afspejler omtalen af Thunbergs tale på tværs af medier og genrer i den efterfølgende måned. Artiklerne er tilgået fra medieovervågningsplatformen Infomedia, og er samlet på baggrund af en systematisk søgning: Jeg har søgt på 'Greta Thunberg' i alle tilgængelige medier i perioden fra d. 23.09.2019 (dato for talen) til og med d. 23.10.2019 (i alt 930 artikler). Analysen spænder således over journalistiske genrer som reportager og nyhedsartikler til debatindlæg og læserbreve, og jeg sidestiller disse tekster på tværs af genre og medie, og på trods af at de er forfattet af skribenter med vidt forskellige baggrunde. En sidestilling, som giver mening i forhold til undersøgelsens formål, da jeg ikke er interesseret i at undersøge teksternes effekt, men i at illustrere et retorisk fænomen.

Jeg analyserer den *retoriske økologi* (Edbauer, 2005), herunder de netværk af offentlige følelser, som Thunbergs tale er en del af, med henblik på at vise, hvilke følelser der klæber til Thunberg, og hvordan der etableres forbindelser mellem f.eks. vrede og neurodivergens. I modsætning til

triangulære kommunikationsmodeller, som studerer tekster som del af afgrænsede og veldefinerede kommunikationssituationer (ofte afgrænset af 'afsender', 'modtager', 'tekst'), tilbyder teorien om retoriske økologier en forståelse af retorik som en vedvarende cirkulationsproces, der udvikler sig organisk. Med udgangspunkt i dette behandler jeg heller ikke medieteksterne i deres helhed, men har i stedet konstrueret en analysetekst af fragmenter fra mediedækningen og -debatten. Det giver yderligere mening at gøre, hvis vi forstår følelser – ikke som noget der tager sit udspring i en individuel krop, men som noget der cirkulerer og orienterer, former og afgrænser (kollektive) kroppe (Ahmed, 2004).

Vrede klæber

Når jeg i det følgende undersøger, hvordan følelser som vrede forbindes til nogle kroppe mere end andre og derigennem former og orienterer (kollektive) kroppe, er det en forlængelse af den bevægelse inden for dele af human- og samfundsvidenskaberne, som bliver kaldt 'den affektive vending' (Clough & Halley, 2007). Som det også tidligere er understreget i nærværende tidsskrift, er 'den affektive vending' dog alt andet end én simultan teoretisk, metodisk eller politisk bevægelse; 'den affektive vending' kan bedre forstås som en mangfoldighed af kritiske positioner (Koivunen, 2015, 20). Selvom 'den affektive vending' ofte bliver regnet for en reaktion på 'den sproglige vending': En vending væk, eller en vending tilbage til kroppen og tingenes materialitet¹, er det langt fra al nyere forskning i følelse og affekt, der vender poststrukturalistisk tankegods ryggen. Denne artikel skriver sig ind i den gren af affektstudier som:

[I]nsistere[r] på at indskrive følelser og affekter i det politiske og det sociale ved bl.a. at undersøge, hvordan affekter bevæger sig mellem kroppe, og derfor ikke bør betragtes som individuelt afgrænsede og inderlige, men derimod 'rørelser', som kan have potentielt mobiliserende effekter. (Christiansen et al., 2013, s. 4)

I stedet for at anskue affekt som autonom kropslig intensitet (Edbauer, 2004; Massumi, 1995) bliver det her relevant at studere, hvordan nogle følelser bliver forbundet med nogle objekter, nogle kroppe (Ahmed, 2014; Hemmings, 2005).

Sara Ahmed (2014a) teoretiserer følelser som *performative*; som på én gang kropslige og sociale størrelser, og Ahmed skelner derfor ikke mellem affekt (forstået som autonom kropslig intensitet) og følelse (forstået som fortolkning). Dette indebærer ikke en afvisning af, at der eksisterer nervebaner og hjernestrukturer, som umiddelbart og ubevidst registrerer affektive påvirkninger, der kan opleves som subtile stemninger eller atmosfærer. I stedet dækker det over en antagelse om, at også denne påvirkning, disse stemninger og atmosfærer, må forstås som kulturelt formet og fortolket. Måske var affekt altid allerede følelse, hvorfor sondringen mellem følelse og affekt viser sig slet ikke at være nogen sondring, kan man foreslå, som et ekko af Judith Butlers berømte spørgsmål om eksistensen af et meningsfuldt skel mellem et biologisk og et socialt køn: "Måske var det altid allerede socialt køn, hvilket har den konsekvens, at sondringen mellem biologisk køn og socialt køn viser sig slet ikke at være nogen sondring" (Butler, 2011, s. 46). Ahmeds teoretisering af følelser er da også inspireret af Butlers (2011) performativitetstænkning og deres dekonstruktion af den dikotomiske opdeling mellem krop og sprog, biologi og kultur. På samme måde som Butler opløser opdelingen af biologisk og socialt køn, kan følelser forstås som på én gang kropsliggjorte og sprogliggjorte fænomener. I forlængelse heraf, og inspireret af Ann Cvetkovic (2012), vil jeg i det følgende primært bruge ordet *følelse*, da dette ord konnoterer både kropslighed og fortolkning/refleksion: Mens følesansen har forbindelse til det autonome nervesystem og registrerer varme og kulde, smerte og nydelse, dækker følelser også over kulturelt bearbejdede og bevidstgjorte fænomener såsom kærlighed og jalousi. En performativ forståelse af følelser er således et opgør med essentialistiske såvel som radikalt konstruktivistiske forståelser af følelser og reducerer hverken følelser til indre tilstande eller konstruerede fantasier.

Vi har tendens til at tænke og tale om følelser som noget, der bor i enten subjekter eller objekter i form af en egenskab eller et karakteristikum og bevæger sig indefra-og-ud eller udefra-og-ind: Vi taler om, at vi 'har' en følelse, eller at noget eller nogen 'giver' os en følelse. En performativ forståelse af følelser gør op med denne tendens til at beskrive følelser som egenskab eller ejendom; som noget subjekter eller objekter er eller har. Lige så lidt som køn er noget, man har eller er hos Butler, lige så lidt er følelser hos Ahmed noget, der udspringer fra subjekter eller objekter. I stedet studerer Ahmed (2004), hvordan følelser bevæger sig imellem og danner forbindelser til subjekter og objekter: "the way emotions involve subjects and objects, but without residing positively within them" (s. 119).

I stedet for at bevæge sig indefra-og-ud eller udefra-og-ind bevæger følelser sig ifølge Ahmed (2004) sidelæns: "through 'sticky associations' between signs, figures, and objects," og baglæns: "'what sticks' is also bound up with the 'absent presence' of historicity" (s. 120). Det er som en effekt af disse bevægelser, at følelser bliver forbundet med, eller *klæber* til, nogle kroppe. Dette illustrerer Ahmed (2014a) med et eksempel, hvor et barn møder en bjørn og reagerer med frygt:

The fear is not in the child, let alone in the bear, but is a matter of how child and bear come into contact. This contact is shaped by past histories of contact, unavailable in the present, which allow the bear to be apprehended as fearsome. (s. 7)

Når man vil undersøge, hvordan nogle kroppe bliver opfattet som farlige (i eksemplet), eller som vrede og som kilde til bekymring (i denne artikel), kræver det således blik for, hvordan følelser og kroppe på én gang er medieret og er formet af historier.

Intersektionelle feministiske studier har vist, hvordan nogle kroppe historisk er blevet og til stadighed bliver set som bærere af 'dårlige følelser', herunder hvordan vrede bliver set som kendetegnende eksempelvis kønnede, racialiserede og tykke kroppe (og i særdeleshed kroppe, der befinder

sig i intersektionerne mellem disse kategorier) (Ahmed, 2009; Tomlinson, 2010; Eriksen 2018). I forlængelse heraf undersøger jeg i det følgende *relationen mellem vrede neurodivergens, alder og køn*. Jeg illustrerer, hvordan kritikken af Thunberg hæfter sig ved hendes diagnose, hendes unge alder og hendes køn, samt hvordan vrede hæfter til hende gennem disse identitetsmarkører: Thunberg portrætteres som styret af en ukontrolleret og dysreguleret vrede, der tilskrives hendes autismespektrum-diagnose såvel som hendes unge alder, eller kønnes som 'hysteri' i forlængelse af en historisk tendens til at problematisere og patologisere kvinders følelser.

I affekt

"Knækkede filmen?" (Dyrby, 2019) sådan spørger en leder i B.T., som fortsætter:

Spørgsmålet trænger sig på efter miljøaktivisten Greta Thunbergs tale til FNs topmøde i NewYork [sic]. Talen var følelsesladet og anklagende fem minutter lang. Flere gange var Greta på 16 år ved at bryde ud i gråd, og gennem hele talen havde hun svært ved at styre sin stemme og sin mimik. Hun virkede rasende, ude af kontrol og ubehageligt direkte. (Dyrby, 2019)

Fremstillingen af Thunberg som ude af kontrol og 'i sine følelsers vold' går igen i medieomtalen af Thunbergs tale: "Er Greta gået over gevind?" lyder overskriften på en artikel fra Jyllands-Posten (M. B. Broberg, 2019). Thunberg bliver beskrevet som "på slap line" (Danielsen, 2019), og det "kammer over" for hende, når hun "sidder og flæber," udtaler videnskabsjournalist Lone Frank (Møller, 2019). Formuleringen, at Thunberg "kammer over", går igen flere steder: "Men den lille, stakkels pige kammer fuldstændig over" (Lemcke, 2019).

Thunberg fremstilles som 'stakkels', 'lille' og 'skrøbelig', og flere skribenter spekulerer, om der er nogen, der udnytter hendes angiveligt ustabile mentale tilstand: "Jeg ved ikke, hvem der helt nøjagtig står bag lille Greta fra Sverige, men hun

virker nærmest som en, der er på grænsen til at få et nervesammenbrud" (Lemcke, 2019). Hun er ikke selv i kontrol; der må være nogle andre, der styrer hende, lyder logikken. Andre foreslår, at det er hendes følelser, der har magten over hende:

Det nytter ikke at forsøge at forklare Greta, at den vækst og de penge, som beslutningstagere er så fikseret på, er årsagen til, at børnedødelighed, børnearbejde og analfabetisme aldrig har været mindre end i dag på globalt plan. Globaliseringen har simpelthen hjulpet hved en milliard mennesker ud af fattigdom. Men det nytter ikke at sige det: For derfor kan Greta jo godt føle, at den også har stjålet hendes barndom. (Libak, 2019)

Thunberg fremstilles som udenfor fornuftens rækkevidde, og der tegner sig et billede af en krop 'i affekt': en intens og ukontrollabel emotionel tilstand, der kan føre til voldsomme, uoverlagte handlinger.

Undersøger man, hvordan disse følelser, som angiveligt styrer Thunberg, navngives og beskrives, træder især én følelse frem: Vrede klæber til Thunberg på den måde, at følelsen beskrives som *kendetegnende* Thunberg og hendes retorik. Thunberg karakteriseres som "vred" (se f.eks. Flodin, 2019; Mortensen, 2019; Dalgas, 2019) og hendes tale kaldes for et "vredesudbrud" (Damborg, 2019). Karakteristisk for citatet, som indledte denne analyse, er også, at Thunberg ofte beskrives som *rasende* (Ritzau, 2019; Wentoft, 2019; Wisendorff, 2019). "Den 16-årige pige var rasende. Hun var meget tæt på at begynde at græde, mens hun nærmest råbte ind i mikrofonen," hedder det andetsteds (Schouby, 2019).

Mens vrede typisk refererer til en "stærk sindsbevægelse som følge af krænkelse, forurettelse, ondskab el.lign." (Vrede, n.d.), er den gængse definition af raseri en "voldsom vrede og ophidselse" (Raseri, n.d.). Forskellen mellem (den kulturelle opfattelse af) vrede og raseri kan altså for det første ses som en gradsforskel, hvor raseri er en form for ophedet og ophidset vrede. Filosof og idéhistoriker Lars-Henrik Schmidt (2006) foreslår, at forskellen mellem raseri og vrede består i, at

vrede er et "sociale", mens raseri er et "eksistentiale"; "en sjæleform, en sindsstemning, hvor den indre scene agerer, hvorfor den er ganske vanskelig at bekæmpe og ordne i det ydre" (s. 15–16). Vreden er, ifølge Schmidt, væsensforskellig fra raseriet, idet vrede retter sig mod noget konkret, mens raseriet er mere diffust. Når Schmidt taler om vreden som et *sociale* skal det altså forstås som, at kun mennesker med en social selvbevidsthed kan være vrede (dyr kan f.eks. ikke være vrede). Raseriet, derimod, overskrider det sociale: Det afspejler sig også i sproget, hvor det er normalt at tale om f.eks. 'stormens rasen'. Når Thunberg fremstilles ikke bare som vred, men som rasende, antyder det for det første en følelsesintensitet, som bidrager til billedet af hendes følelser som ude af proportioner: 'kammeret over' og 'gået over gevind'. For det andet fremstilles hun som ufornuftig og ude af kontrol. Hendes argumenter bliver ikke gengivet som argumenter, men reduceret til ukontrollerede følelsesudbrud.

Sygeliggørelse: vrede som symptom

Når Thunberg, som i et af eksemplerne ovenfor, beskrives som "på grænsen til at få et nervesammenbrud" (Lemcke, 2019) medvirker det ikke kun til at fremstille hende som 'i affekt', det antyder også, at hun er mentalt ustabil. Flere aviser refererer ligeledes, hvordan hun på sociale medier kaldes "rablende gal", "dum i hovedet" og "hysterisk" (Krasnik, 2019; Schouby, 2019), og B.T. bringer et interview med en Facebook-bruger, som står bag kommentaren: "Det eneste, der er kollapsedet, er din hjerne, Greta. Du burde lukkes inde på en lukket afdeling, hvor du hører hjemme" (J. E. Andersen, 2019). Brugeren udtaler: "Jeg synes, hun overdriver. Og efter min holdning er det rent hysteri med hende" (J. E. Andersen, 2019). Senere i interviewet lyder det: "Hun virker, som om hun er syg", og da journalisten spørger, hvordan hun virker syg, bliver det tydeligt, at det er Thunbergs retorik, som, ifølge Facebook-brugeren, får hende til at virke syg: "På den måde hun udtrykker sig" (J. E. Andersen, 2019). Hun har: "teet sig som en sindssyg" (Harder, 2019), hedder det andetsteds.

Kritikken hæfter sig ved hendes diagnoser, når den bemærker at hun "tidligere har lidt af depressioner og spiseforstyrrelse, og at hendes nuværende diagnoser er Aspergers syndrom og OCD" (Dagø, 2019). I et indlæg med overskriften "Et mentalt problem" lyder det: "Det svenske fænomen, klima-krigeren Greta Thunberg, lider af aspergers" (Bømler, 2019). I tråd med kulturelle narrativer, der rammesætter autisme som et sprogligt handicap (Duffy & Dorner, 2011; Yergeau, 2018) kædes diagnosen ligeledes sammen med hendes måde at udtrykke sig på: "Det er en alvorlig sygdom med en udviklingsforstyrrelse, der betyder, at man har svært ved at være sammen med andre og har vanskeligheder med bl.a. at deltage i almindelig samtale" (Bømler, 2019).

M. Remi Yergeau (2018) argumenterer for, at neurodivergens, og mere specifikt autisme, fungerer som et *diskursivt script*: En linse, som den autistiske persons handlinger og krop fortolkes igennem. Denne fortolkning er formet af medicinske definitioner såvel som kulturelle forestillinger om, hvad der kendetegner autisme: "[O]ur bodyminds [are] made determinable and knowable through the criteria of neurodevelopmental disability" (s. 2). Autismen defineres ofte i modsætning til sprog, empati og intentionelitet, ligesom autisme forbindes med ufrivillighed og manglende kontrol over sin krop og sine handlinger (Duffy & Dorner, 2011; Yergeau, 2018). Som beskrevet i forrige afsnit klæber vrede til Thunberg på den måde at hendes tale ses som et 'vredesudbrud', og i ovenstående citater bliver det tydeligt, hvordan 'hendes' vrede fortolkes gennem hendes diagnose på den måde, at vreden fremstilles som et *symptom* på hendes autismspektrum-diagnose; som "et mentalt problem" (Bømler, 2019), snarere end som en *reaktion* på et problem, den planetære krise, som Thunberg adresserer i sin tale. Det er hendes diagnoser, der 'handler gennem hende', og hendes sproglige handlinger reduceres til ufrivillige mekanismer. Det beskrives for eksempel også, hvordan hun har "trækninger i ansigtet" og at hun lider af OCD (en diagnose, der ligesom autisme forbindes med tvangspræget adfærd og tænkning) (Dagø, 2019).

Det er en populær opfattelse, at netop evnen til at kommunikere med symboler, er det, der adskiller mennesker fra dyr, og Yergeau (2018) bemærker, hvordan det at definere autisme i modsætning til sproglighed og intentionaltet er en dehumaniserende proces, der fremstiller mennesker med autisme-spektrum-diagnoser som mindre-end-menneskelige (s. 10). Når Thunbergs retorik reduceres til ukontrollable følelsesudbrud, ufrivillige symptomer og dyriske lyde, reduceres hun til en krop, der måske klager og jamrer, men ikke *taler*. Dehumaniseringen får eftertryk, når hun fremstilles – ikke som et menneske, men som et monster:

Sikke en forestilling, hele verdens klimadaring leverede, da hun flæbende og nærmest helt skæv i ansigtet spyede ild mod hele verdens magthavere for bare passivt at se på jordens undergang. Det var en Hollywood-film værdigt. (...) Hun nominerede sig helt sikkert til en statuette i kategorien fantasyfilm, som bedste hovedrolle. (Lemcke, 2019)

Ligesom kritikken af Thunberg kan læses som en monstergørelse af den 'syge' krop, kan den også læses som en forlængelse af en historisk sygeliggørelse af kvindelig vrede. Kategorien kvinde er blevet formet langs med kategorier som 'syg' og 'handicappet', ligesom termen 'kvinde' er forbundet med mangel og utilstrækkelighed (Dolmage & Lewiecki-Wilson, 2010, s. 23). Kvinders vrede er historisk blevet problematiseret og patologiseret som 'hysteri' (F. H. Broberg, 2024; Micale, 2019; Smith-Rosenberg, 1972), og 'hysteri' klæber da også til Thunberg (de Mylius, 2019; Grimstrup, 2019; Guld, 2019; Rasmussen, 2019; Selsing, 2019), ligesom den unge klimabevægelse, hun repræsenterer, bliver kaldt "den klimahysteriske bevægelse" (Nielsen, 2019) og et udtryk for "massehysteri" (Hvilshøj, 2019). Når den unge klimabevægelse beskrives som hysterisk, kan det læses som en feminisering af bevægelsen: Den kollektive krop, der udgør bevægelsen, tager form som en hysterisk kvindekrop med alt, hvad det indebærer.

Smitsom vrede

Når den unge klimabevægelse kaldes for 'massehysteri', antyder det også, at bevægelsen repræsenterer en smitsom sygdom: Betegnelsen massehysteri bliver brugt til at beskrive et fænomen, hvor en gruppe mennesker, som er i kontakt med hinanden, udvikler samme symptomer, og fænomenet bliver populært opfattet som bevis for "at psykisk lidelse kan smitte" (Hysteri, 2017). Sygeliggørelsen af Thunberg smitter da også af på dem, der støtter hende, og på den bevægelse, hun har bag sig: "Greta Thunberg er galskab. Ikke så meget hende selv, men at nogen lytter til hende" (Selsing, 2019). I et indlæg i Berlingskes videnskabssektion med titlen "Thunbergs vrede kan have negative konsekvenser for hendes unge fans" anklages hun eksplicit for at gøre andre unge syge: "Når klimaforbæmpere som Greta Thunberg taler dunder om klimaforandringerne, kan det skabe vrede, frygt og afmagt hos unge. I sidste ende kan det føre til angst og depressioner, hvis ikke man gør noget, advarer eksperter" (Mortensen, 2019). Thunbergs vrede – ikke klimakrisen – fremstilles som kilde til unges klimaangst:

JA, selvfølgelig skal vi tage klimaproblematikken alvorligt, og når det så er sagt, så har Grete [sic] Thunbergs næsten øjeblikkelige kultstatus både blandt børn, unge og voksne verden over skabt en ny diagnose, nemlig klimaangst hos især børn og unge. (Bømler, 2019)

Denne påståede smitte-effekt beskrives som farlig:

Thunbergs panikanfald er ikke længere bare en privatsag. Hun har smittet mange med dem [...] Må man kritisere en pige med et handicap, der betyder, at hun lider under en indskrænket virkelighedsopfattelse. Det er man netop nødt til. For Greta-hysteriet har nu nået et niveau, som man må kalde truende. (Billingsøe & Heeger, 2019)

Bekymring klæber her til Thunbergs 'vrede retorik' på den måde, at 'hendes' vrede bliver kilde til 'vores' (læserens, journalistens, debattørens) bekymring. Ikke i den forstand at hun er genstand for bekymring: Det er ikke Thunberg, der skal beskyttes eller passes på. I stedet bliver hun objekt for bekymring på den måde, at hun bliver fremstillet som en trussel mod andre børn og unge.

I ovenstående analyse har jeg vist, hvordan Thunberg fremstilles som styret af en dysreguleret og sygelig vrede: Hendes vrede fremstilles som et ufrivilligt og ukontrollerbart symptom på hendes autismespektrum-diagnose (snarere end som en reaktion på et politisk problem) og som en smitsom trussel mod andre børn og unges mentale helbred. Som beskrevet ovenfor kan dette læses som en forlængelse af en historisk tendens til at sygeliggøre kvinder og minoriteters vrede. I det følgende vil jeg uddybe, hvordan kritikken af Thunberg tager form i intersektionerne mellem køn, alder og neurodivergens, og hvordan der her tegner sig konturerne af en figur, jeg foreslår at kalde 'det umulige barn'.

En god pige er ikke en vred pige

Kritikken af Thunberg hæfter sig, ud over hendes diagnose og køn, ved hendes alder, og ofte kædes de tre ting sammen, som når hun kaldes en "16-årig autist med infantil hestehale" (Selsing, 2019); et ordspil på 'infantil autisme', som samtidig kommenterer på hendes alder og traditionelt feminint kodede frisure. Thunberg kaldes "en oprørt lille pige" (Libak, 2019), og hun kaldes ved fornavn ofte kombineret med en aldersmarkør: "16-årige Greta" (Dyrby, 2019) eller "lille Greta" (Lemcke, 2019). Hun beskrives som én af mange: "skrigende klima- og miljøtøser" (Dagø, 2019), og som et ord, der bruges (ofte nedsættende eller patroniserende) om unge kvinder, fungerer 'tøser' på én gang som en køns- og aldersmarkør. Samme indlæg hæfter sig også ved hendes diagnose og munder ud i en henstilling om, at Thunberg og den unge klimabevægelse bør passe deres skole i stedet for at protestere:

[S]krigende klima- og miljøtøser (...) burde passe deres skolegang og blive klogere samt komme med noget mere konstruktivt, end at de nu vil købe genbrugstøj i stedet for som tidligere dyrt mærkevarer. (Dagø, 2019)

Når den unge klimaaktivist fremstilles som et barn, der pjækker fra skole, reduceres hendes politiske handlinger og hendes vrede til uopdragenhed og utilpassethed. Hun fremstilles som én, der skal rettes ind. Hun skal passe sin skole og lade de voksne 'passe deres arbejde': "Vær en god pige, og hold kæft og lad dem passe deres arbejde" (Ryde, 2019). 'En god pige' bliver her synonymt med at være stille; 'en god pige' er med andre ord ikke en vred pige.

Dette bliver også tydeligt, når Thunberg kaldes "skinger" (se f.eks. de Mylius, 2019; Rasmussen, 2019). På samme måde som 'hysterisk' er 'skinger' et ord, der klæber til vrede kvinder. Retoriker Joshua Gunn (2010) bemærker, hvordan børn tidligt lærer at skelne mellem maskuline og feminine stemmer, og hvordan der er en tendens til at forbinde det, der afkodes som mandestemmer, med fornuft, mens 'kvindestemmer' forbindes med følelser. Gunn bemærker også, hvordan et 'aggressivt tonefald' er mindre tilladt for kvindestemmer, og konkluderer: "[W]e don't simply think in discriminatory ways, we hear in sex" (s. 25). Ligesom der eksisterer kønnede forventninger til opførsel og påklædning, har feministiske retorikere vist, hvordan kønnede normer også manifesterer sig i forventninger om at kvinder performer *feminin stil*, hvilket blandt andet indebærer at argumentere indirekte og anekdotisk (K. K. Campbell, 1998; Reid-Brinkley, 2012). At være 'skinger' er med andre ord at tage plads og lave larm i et samfund, der foreskriver, at kvinder og piger skal gøre sig små, fysisk såvel som retorisk (Ahmed, 2017; K. K. Campbell, 1998).

Der er også en tendens til, at Thunbergs alder kædes sammen med beskrivelser af hendes følelsesladede fremtoning gennem sidestilling: "Flere gange var Greta på 16 år ved at bryde ud i gråd" (Dyrby, 2019). Hendes alder kommer således til at konnotere følelser og står i modsætning

til fornuft, hvilket ekspliciteres, når hun kaldes 'naiv': "Problemet er, at debatten om klima bliver useriøs, når den får lov at blive anført af naive skolebørn" (Harder, 2019). De 'følelsesladede børn' bør ikke blande sig i klimadebatten, men overgive ordet til 'fornuftige voksne'. Voksen-barn-hierarkiet, der hævdes i kritikken af Thunberg, markerer sig således også som et hierarki mellem fornuft og følelse. De voksne repræsenterer fornuft, mens teenageren Thunberg repræsenterer følelser: "Vi må ikke basere den her diskussion på en 16-årigs følelser, men derimod insistere på noget fakta" (A.-S. G. Møller & Fahrendorff, 2019).

Tilsammen bliver hendes køn, alder og diagnose grund til ikke at tage hende alvorligt: "Hun er grundlæggende blot et barn med seriøse udfordringer" (Gram, 2019), eller andetsteds: "[L]ad være med at lytte til den lille svenske skolepige Greta Thunberg" (Pedersen, 2019). Kritikken koncentrerer sig således i krydsfeltet mellem hendes alder, køn og neurodivergens, og her tegner der sig konturerne af en figur, jeg vil kalde 'det umulige barn'.

Det umulige barn: en vred figur

'Barnet' er en figur, der er overklistret med positive følelser som kærlighed, lykke, omsorg og håb for fremtiden (Dyer, 2019; Edelman, 2004). Som kulturel figur er Barnet kropsliggørelsen af uskyld. Det er dog ikke alle børn, der bliver opfattet som uskyldige og som nogle, der skal beskyttes (se f.eks. Buhre 2023; Dyer 2019; Taft 2020). Dette er særligt tydeligt, når palæstinensiske børn i danske medier bliver fremstillet som "menneskelige skjold" (Heeger, 2024) og "levende bomber" (Bjerggaard, 2024); en forlængelse af krigens materiel og dermed legitime krigsmål og *ikke-sorgbare liv* (Butler, 2016). Eller når danske børn i al-Hawl- og al-Roj-lejrene i det nordøstlige Syrien, hvor medlemmer af militante islamistiske grupper holdes fanget, ikke bliver set som børn, der skal beskyttes, men en potentiel fremtidig terrortrussel (Myong & Bissenbakker, 2024). Som eksemplerne antyder, gælder Barnets affektive særstatus i en dominerende (dansk/vestlig) kulturel kontekst

ikke (nogle) racialiserede børn. I en analyse af børnefigurer i den unge klimabevægelse peger Frida Buhre (2023) på, hvordan dette også gælder unge aktivister: "Childhood figurations (...) are unevenly distributed, circulated, and the adultist affective response is different or absent depending on the child's race, gender, age, and nationality" (s. 260). Buhre argumenterer for at drenge og nonbinære børn samt racialiserede børn ikke nyder den samme affektive status som hvide piger (s. 269). Flere har ligesom Buhre bemærket, at mediernes fokus på Thunberg som stemmen for den unge klimabevægelse må forstås i relation til hendes hvidhed: Jessica K. Taft (2020) påpeger ligeledes, at der findes mange andre unge kvindelige aktivister, hvis identiteter og politiske visioner er mere udfordrende eller sværere at fordøje for den dominerende offentlighed:

Much as anti-blackness has marked Black girls more as social problems than social solutions, it also makes it far more difficult for Black girls to be read as harmless. Black girls' rebelliousness, resistance, and anger are perceived as a threat to the social order and are not so readily digestible due to the logics of white supremacy. (s. 11)

Mens Taft bemærker, hvordan unge sorte kvindelige aktivister bliver usynliggjort i US-amerikanske medier, påpeger Jill Locke (2023), hvordan nogle kroppe, såvel som nogle politiske emner, er svære at fordøje i en skandinavisk kontekst: "Both Thunberg's identity as a white girl and the issue of climate justice, a cause that the majority in Swedish Parliament putatively support, would no doubt be received differently from, for example, a Muslim girl striking about immigration policy" (s. 120).

Kritikken af Thunberg kan ikke sidestilles med den måde, hvorpå nogle racialiserede børn, som beskrevet ovenfor, bliver usynliggjort, dehumaniseret og behandlet som ikke-sorgbare liv. På trods af at Thunberg er privilegeret af sin hvidhed, klæber 'negative' følelser som vrede, raseri og bekymring til hende, og Thunberg bliver, som illustreret i analysen, fremstillet som en trussel mod andre børn, snarere end barnet, der skal beskyttes.

Modsat Barnet, som bliver genstand for håb og kærlighed, bliver Thunberg i dele af medieomtalen kilde til 'dårlige' følelser: 'Hendes' vrede bliver kilde til 'vores' bekymring. Ikke på den måde, at hun skal beskyttes, men på den måde, at hun udgør en trussel for andre børn, og dermed skal reguleres og disciplineres. Selv når kritikken af Thunberg består af anklager om, at hun bliver udnyttet af FN eller af sine forældre, er den ikke formuleret som et opråb om at skåne angiveligt sårbare børn som Thunberg, men som en opfordring til at afvise hende og den bevægelse, hun repræsenterer (se f.eks. Nielsen, 2019; Pedersen, 2019).

I medieomtalen af Thunberg tegner der sig konturerne af en figur, som vi kan kalde 'det umulige barn'. 'Det umulige barn' er umuligt i den forstand, at hun er uregerlig, uopdragen, og i den forstand at hun på én gang er barn og ikke-Barn: Hendes barnlighed betones konstant, samtidig med at hun mister Barnets affektive særstatus. Det umulige barn er ikke et barn, der skal beskyttes, men et barn der skal reguleres – hvis patologiske og smitsomme vrede skal reguleres – for at beskytte andre børn mod hende. Det umulige barn er en uromager: En der opfører sig i strid med normerne for god aldersbetinget og kønnet opførsel. "Hun skal passe sin skole og ikke skælde ud på de voksne" ("Går Greta Thunberg for Vidt?," 2019). Figuren har slægtskab med Ahmeds (2014b) *willful child*: En ulydig barnefigur, der følger sin egen vilje, i stedet for villigt at adlyde de voksne. 'Det umulige barn' er, ligesom Ahmeds 'willful child', en figur, der ikke adlyder, og som må rettes ind; som, i dette tilfælde, skal passe sin skole i stedet for at skælde ud på de voksne. Begge må de disciplineres, sættes på plads, for at bevare den sociale orden. Som illustreret i ovenstående analyse beskrives Thunberg dog ikke som et viljestærkt barn, men bliver snarere kendetegnet ved ufrivillighed. Den vrede, der klæber til det umulige barn, beskrives, som illustreret ovenfor som "et mentalt problem" (Bømler, 2019). 'Hendes' vrede bliver fremstillet som et smitsomt symptom på autisme og OCD, diagnoser der begge bliver karakteriseret ved ufrivillighed. 'Problemet' med det umulige barn er således ikke hendes egenrådighed og vilje, men derimod hendes ufrivillighed.

Konklusion

I denne artikel har jeg analyseret medieomtalen af Thunbergs tale til FN's Climate Action Summit i 2019 med fokus på, hvilke følelser der træder frem, og hvordan de forbindes til Thunberg. Jeg har vist, hvordan Thunberg fremstilles som i affekt: Som i sine følelsers vold og uden for fornuftens rækkevidde. Jeg har illustreret, hvordan især vrede og raseri klæber til Thunberg, og hvordan 'hendes' vrede bliver fremstillet som et *symptom* på autisme og OCD, diagnoser der begge bliver karakteriseret ved ufrivillighed, snarere end som en *reaktion* på den klima- og miljøkrise som hun adresserer i sin tale; som et mentalt problem snarere end en reaktion på et politisk problem. Thunbergs vrede fremstilles som en smitsom trussel mod andre unge, og 'hendes' vrede bliver gjort til genstand for 'vores' (debattøren, journalisten, læserens) bekymring. Analysen illustrerer, at reguleringen af vrede ikke kun må forstås i krydsfeltet mellem kategorierne køn/ seksualitet/race, men som minimum også i relation til alder og neurodivergens.

I de senere år er unge kvindelige aktivister gået fra at være overvejende usynlige i mainstream medier til at blive hyldet som håbefulde og harmløse heltefigurer (Locke, 2023; Ryalls & Mazzarella, 2021; Taft, 2020). Som flere studier af unge kvindelige aktivister påpeger (Buhre, 2023; Locke, 2023; Taft, 2020), og som denne artikels analyse illustrerer, er den uskyld og uskadelighed, som gør barnefiguren populær, og giver den unge aktivist sin appel i offentlighedens øjne, dog ikke lige tilgængelig for alle børn og unge. Det har ikke været mit ærinde at begræde, at Thunberg ikke ubetinget indtager rollen som den unge kvindelige helt, der skal redde os fra klimakrisen. Som Jill Locke (2023) har illustreret, er denne figur inspirerende, men demobiliserende: Når den unge kvindelige helt fremstår som en figur, der skal redde os, skygger det for samtaler om, hvordan vi selv er en del af problemet og dermed løsningen, ligesom fascinationen af enkelte unge 'heltinder' (girl heroes) repræsenterer en problematisk tendens til at individualisere kollektivt aktivistisk arbejde. I stedet har fokus været på, hvordan kulturelle repræsentationer af barnet må forstås som formet

i intersektionerne mellem neurodivergens, såvel som køn, race, nationalitet og alder. Dette har jeg illustreret ved at pege på fremkomsten af en figur, jeg har kaldt 'det umulige barn'. Det umulige barn er umuligt i den dobbelte betydning, at hun er uregerlig og utænkkelig; hun på én gang er barn og ikke-Barn. Hendes barnlighed betones konstant, samtidig med at hun mister Barnets affektive særstatus som kulturelt glædesobjekt. I stedet er hun en bærer af 'dårlige følelser': Hun er vred, eller decideret rasende, hvilket er i strid med 'god' kønnet og aldersbetinget opførsel, og fordi 'hendes' patologiske vrede er smitsom, bliver hun kilde til 'vores' bekymring. Det umulige barn er ikke et barn, der skal beskyttes, men et barn der må reguleres – hvis vrede må reguleres – for at beskytte andre børn mod hende.

Det er ved at klæbe til nogle kroppe mere end andre og gøre dem til objekt for 'vores' følelser, at følelser orienterer følelser kroppe og fællesskaber (Ahmed, 2004). Ovenstående analyse af medieomtalen af Thunberg illustrerer, hvordan 'hendes problematiske og patologiske vrede' giver anledning til at vende sig væk fra hende. Flere argumenter desuden for, at Thunbergs vrede skader den unge klimabevægelse såvel som klimasagen. I et indlæg med titlen: "Hysterisk miljø-skideballe virker ikke", lyder det f.eks., at Thunberg har "gjort det let at tage afstand fra hendes skingre retorik

og dermed fra selve sagen" (Rasmussen, 2019). Dette afspejler en tendens, hvor det tilbageslag, som ofte møder 'vrede' aktivister, leder flere til den konklusion, at aktivister og sociale bevægelser bør afholde sig fra at udtrykke – eller sågar føle vrede (se f.eks. Nussbaum 2019; Zagacki and Boleyn-Fitzgerald 2006). Dette synspunkt giver også genlyd inden for neurodiversitetsbevægelsen (Loftis, 2018). Mit ærinde i denne artikel har dog ikke været at illustrere, at vrede er en uhensigtsmæssig følelse for aktivister og sociale bevægelser. Mens dén konklusion beror på en instrumentel forståelse af følelser, har jeg i denne artikel anlagt et performativt perspektiv på følelser. I stedet for at forstå vrede som noget, aktivister strategisk kan bruge eller lade være med at bruge, giver dette anledning til at analysere, hvordan følelser som vrede klæber til kroppe – nogle mere end andre. At vrede klæber til kroppe, skal dog ikke forstås deterministisk: Selvom det ikke er muligt at undslippe eller undvige klæbrige følelser, er det muligt at forhandle deres betydning (Hemmings, 2015, s. 150), og det, at vrede klæber til nogle kroppe mere end andre, er ikke nødvendigvis en grund til at forsøge at undgå vrede: "Not to speak anger because it is pointless is not the answer. After all, even if we use softer language, we are already sore points. We might as well do things with those points" (Ahmed 2009, 51).

Litteratur

- Ahmed, S. (2004). Affective Economies. *Social Text*, 22(2), 117–139.
- Ahmed, S. (2009). Embodying diversity: Problems and paradoxes for Black feminists. *Race Ethnicity and Education*, 12(1), 41–52. <https://doi.org/10.1080/13613320802650931>
- Ahmed, S. (2010). *The promise of happiness*. Duke University Press.
- Ahmed, S. (2014a). *The cultural politics of emotion* (2. Udg.). Edinburgh University Press.
- Ahmed, S. (2014b). *Willful subjects*. Duke University Press. <https://doi.org/10.1515/9780822376101>
- Ahmed, S. (2017). *Living a Feminist Life*. Duke University Press. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/kbdk/detail.action?docID=4769414>
- Broberg, F. H. (2024). *Hvor vover de?* [Ph.d.-afhandling]. Københavns Universitet.
- Buhre, F. (2023). Child Figurations in Youth Climate Justice Activism: The Visual Rhetoric of the Fridays for Future on Instagram. In B. Sandin, J. Josefsson, K. Hanson, & S. Balagopalan (Red.), *The Politics of Children's Rights and Representation* (s. 251–274). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-04480-9_11

- Butler, J. (2011). *Kønsballade: Feminisme og subversionen af identitet* (T. Houborg, Overs.). THP.
- Butler, J. (2016). *Frames of war: When is life grievable?* Verso.
- Campbell, K. K. (1998). The Discursive Performance of Femininity: Hating Hillary. *Rhetoric & Public Affairs*, 1(1), 1–19. <https://doi.org/10.1353/rap.2010.0172>
- Campbell, S. (1994). Being Dismissed: The Politics of Emotional Expression. *Hypatia*, 9(3), 46–65.
- Christiansen, L. B., Frydendahl, B., & Pedersen, C. H. (2013). Vendinger mod følelser og affekt. *Kvinder, Køn & Forskning*, 3–4. <https://doi.org/10.7146/kkf.v0i3-4.28157>
- Clough, P. T., & Halley, J. (Red.). (2007). *The affective turn: Theorizing the social*. Duke University Press.
- Cvetkovich, A. (2012). *Depression: A public feeling*. Duke University Press.
- Danbolt, M., Pedersen, C. H., & Staunæs, D. (2015). Drejninger og dissonanser—En samtale om affekt. *Kvinder, Køn & Forskning*, 3–4. <https://doi.org/10.7146/kkf.v0i3-4.28179>
- Dolmage, J., & Lewiecki-Wilson, C. (2010). Refiguring Rhetorica: Linking Feminist Rhetoric and Disability Studies. In E. E. Schell & K. J. Rawson (Red.), *Rhetorica in Motion: Feminist Rhetorical Methods and Methodologies* (s. 23–38). University of Pittsburgh Press. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/kbdk/detail.action?docID=2039307>
- Duffy, J., & Dorner, R. (2011). The Pathos of “Mindblindness”: Autism, Science, and Sadness in “Theory of Mind” Narratives. *Journal of Literary & Cultural Disability Studies*, 5(2), 201–215.
- Dyer, H. (2019). *The Queer Aesthetics of Childhood: Asymmetries of Innocence and the Cultural Politics of Child Development* (1. Udg.). Rutgers University Press. <https://doi.org/10.36019/9781978804036>
- Edbauer, J. (2004). Executive Overspill: Affective Bodies, Intensity, and Bush-in-Relation. *Postmodern Culture*, 15(1). <https://doi.org/10.1353/pmc.2004.0037>
- Edbauer, J. (2005). Unframing Models of Public Distribution: From Rhetorical Situation to Rhetorical Ecologies. *Rhetoric Society Quarterly*, 35(4), 5–24.
- Edelman, L. (2004). *No future queer theory and the death drive*. Duke University Press. <https://doi.org/10.1515/9780822385981>
- Eriksen, C. B. (2018). Sort. En reparerende læsning af den vrede og tykke (kvinde)krop. *Kvinder, Køn & Forskning*, 4, 6–19. <https://doi.org/10.7146/kkf.v26i4.110555>
- Gunn, J. (2010). On Speech and Public Release. *Rhetoric and Public Affairs*, 13(2), 1–41.
- Hemmings, C. (2005). INVOKING AFFECT: Cultural theory and the ontological turn. *Cultural Studies (London, England)*, 19(5), 548–567. <https://doi.org/10.1080/09502380500365473>
- Hemmings, C. (2015). Affect and Feminist Methodology, Or What Does It Mean to be Moved? In D. Sharma & F. Tygstrup (Red.), *Structures of Feeling* (s. 147–158). De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110365481.147>
- Hill, S. (2017). Exploring Disabled Girls’ Self-representational Practices Online. *Girlhood Studies*, 10(2). <https://doi.org/10.3167/ghs.2017.100209>
- Hysteri. (2017, 8. juni). Den Store Danske. <https://denstoredanske.lex.dk/hysteri>
- Koivunen, A. (2015). Yes We Can? The Promises of Affect for Queer Scholarship. *Kvinder, Køn & Forskning*, 3–4. <https://doi.org/10.7146/kkf.v0i3-4.28180>
- Liljeström, M., & Paasonen, S. (2010). *Working with Affect in Feminist Readings: Disturbing Differences*. Taylor & Francis Group.
- Locke, J. (2023). Beyond Heroes and Hostility: Greta Thunberg, Vanessa Nakate, and The Transnational Politics of Girl Power. *NORA - Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 31(2), 117–127. <https://doi.org/10.1080/08038740.2023.2206673>
- Loftis, S. F. (2018). Dear neurodiversity movement: Put your shoes on. I K. Ellis, R. Garland-Thomson, M. Kent, & R. Robertson (Red.), *Manifestos for the Future of Critical Disability Studies: Volume 1* (s. 20–28). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351053341>
- Massumi, B. (1995). The Autonomy of Affect. *Cultural Critique*, 31, 83–109.

- Micale, M. S. (2019). *Approaching Hysteria: Disease and Its Interpretations*. Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9780691194486>
- Myong, L., & Bissenbakker, M. (2024). At vende Danmark ryggen. I M. Bissenbakker (Red.), *Tilknytningens grænser: Den affektive regulering af migration i Danmark* (s. 147–177). Aarhus University Press.
- Nussbaum, M. C. (2019). *Anger and forgiveness: Resentment, generosity, justice*. Oxford University Press.
- Raseri. (s.d.). Sproget.dk. Lokaliseret 24. september, 2021, tilgængelig på <https://sproget.dk/lookup?SearchableText=raseri>
- Reid-Brinkley, S. R. (2012). Mammies and Matriarchs: Feminine Style and Signifyin(g) in Carol Moseley Braun's 2003-2004 Campaign for the Presidency. I K. R. Chavez, C. L. Griffin, & M. Houston (Eds.), *Standing in the Intersection: Feminist Voices, Feminist Practices in Communication Studies* (1. Udg., s. 35–58). State University of New York Press.
- Ryalls, E. D., & Mazzarella, S. R. (2021). "Famous, Beloved, Reviled, Respected, Feared, Celebrated:" Media Construction of Greta Thunberg. *Communication, Culture and Critique*, 14(3), 438–453. <https://doi.org/10.1093/ccc/tcab006>
- Schmidt, L.-H. (with Schmidt, L.-H.). (2006). *Om vreden* (1. Udg.). Danmarks Pædagogiske Universitet.
- Smith-Rosenberg, C. (1972). THE HYSTERICAL WOMAN: SEX ROLES AND ROLE CONFLICT IN 19th-CENTURY AMERICA. *Social Research*, 39(4), 652–678.
- Stienstra, D. (2015). Trumping All? Disability and Girlhood Studies. *Girlhood Studies*, 8(2). <https://doi.org/10.3167/ghs.2015.080205>
- Taft, J. K. (2020). Hopeful, Harmless, and Heroic: Figuring the Girl Activist as Global Savior. *Girlhood Studies*, 13(2), 1-. <https://doi.org/10.3167/ghs.2020.130203>
- Tomlinson, B. (2010). *Feminism and affect at the scene of argument: Beyond the trope of the angry feminist*. Temple University Press.
- Vrede. (s.d.). Sproget.dk. Lokaliseret 24. september, 2021, tilgængelig på <https://sproget.dk/lookup?SearchableText=vrede>
- Yergeau, M. R. (2018). *Authoring autism: On rhetoric and neurological queerness*. Duke University Press.
- Zagacki, K. S., & Boleyn-Fitzgerald, P. A. (2006). Rhetoric and Anger. *Philosophy and Rhetoric*, 39(4), 290–309. <https://doi.org/10.1353/par.2007.0006>

Analysemateriale

- Andersen, J. (2019, 29. september). Espersen og klimaet. *Ekstra Bladet*, 2.
- Andersen, J. E. (2019, 26. september). Greta Thunberg får folk til at se rødt: "Din hjerne er kollapset, Greta." *B.T.* <https://www.bt.dk/content/item/1334724>
- Bavnhøj, S. (2019, 24. september). Retoriker om Greta Thunbergs tale: "Hun konfronterer og tager chancer." *DR.* <https://www.dr.dk/nyheder/indland/retoriker-om-greta-thunbergs-tale-hun-konfronterer-og-tager-chancer>
- Billingsøe, E. V., & Heeger, T. (2019, 24. september). »Greta Thunberg-hysteriet har nu nået et niveau, som man må kalde truende«. *Berlingske.* <https://www.berlingske.dk/content/item/1404208>
- Bjerregaard, P. (2024, 24. februar). Vi får ikke fred i Mellemøsten, før vi gør op med jihadismen. *Politiken*, 8.
- Broberg, M. B. (2019, 24. september). Er Greta Thunberg gået over gevind? *Jyllands-Posten.* <https://jyllands-posten.dk/indland/ECE11636959/er-greta-thunberg-gaaet-over-gevind/>
- Burcharth, M. (2019, 23 september). Greta og Guterres hudfletter verdens ledere og den fossile industri – og høster bifald på klimatopmøde. Information. <https://www.information.dk/udland/2019/09/greta-guterres-hudfletter-verdens-ledere-fossile-industri-hoester-bifald-paa-klimatopmoede>
- Bømler, T. (2019, 10. marts). Et mentalt problem. *Nordjyske Stiftstidende*, 11.

- Dagø, E. (2019, 25. september). Debat: Klima- og miljøtøserne marcherer. *Fyns Amts Avis*. <https://faa.dk/debat/debat-klima-og-miljoetoeserne-marcherer>
- Dalgas, J. (2019, 30. december). Pia Kjærsgaard i stormvejr efter tweet om Greta Thunberg: »Jeg bliver så træt af det belærende vrede barn«. *Berlingske*. <https://www.berlingske.dk/content/item/1431915>
- Damborg, P. (2019, 10. oktober). Klima. Greta Thunberg—Vi har hørt dig. *Erhverv+*, 4.
- Danielsen, S. Å. (2019, 26. september). Nu har FN minsandten udviklet sig til en konfirmandstue. *Jydske Vestkysten*. <https://jv.dk/debat/nu-har-fn-minsandten-udviklet-sig-til-en-konfirmandstue>
- de Mylius, J. (2019, 29. september). Misbrug af en mindreårig. *Jyllands-Posten*. <https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE11642948/misbrug-af-en-mindreaarig/>
- Dyrby, M. (2019, 24. september). Tag hjem, Greta—Din mission er tæt på fuldført. *B.T.* <https://www.bt.dk/content/item/1334370>
- Flodin, J. (2019, 10. februar). Greta Thunberg, måske stjal jeg din lykkelige fremtid, men du har helt sikkert ødelagt mit otium. *Berlingske*. <https://www.berlingske.dk/opinion/greta-thunberg-maaske-stjal-jeg-din-lykkelige-fremtid-men-du-har-helt>
- Går Greta Thunberg for vidt? (2019, 10. august). *Hals Avis*, 8.
- Gram, P. (2019, 26. september). Leder: Vi er tæt på kvalmegrænsen. *Dagbladet Ringkøbing-Skjern*, 12.
- Grimm, A. (2019, 27. september). Kvalmegrænsen er forlængst overskredet. *Jydske Vestkysten*. <https://jv.dk/debat/kvalmegraensen-er-forlaengst-overskredet>
- Grimstrup, J. (2019, 28. september). Greta gør mere skade end gavn! *Viborg Stifts Folkeblad*, 8.
- Guld, T. (2019, 25. september). Læserbrev: Verden vil forføres. *Jydske Vestkysten*. <https://jv.dk/debat/verden-vil-forfoeres>
- Harder, T. (2019, 11. oktober). Hvis Greta havde været en dreng havde han også været vanvittig irriterende. *Ekstra Bladet* <https://ekstrabladet.dk/nationen/hvis-greta-havde-vaeret-en-dreng-havde-han-ogsaa-vaeret-vanvittig-irriterende/7828330>
- Heeger, T. (2024, 13. april). Berømt forfatter: På dette punkt er jihadisterne i Hamas værre end nazisterne. *Berlingske*. <https://www.berlingske.dk/content/item/1782934>
- Horn, D. (2019, 27. september). Se Greta Thunbergs klimatale – i dødsmetal-version. *Gaffa*. <https://gaffa.dk/nyheder/2019/september/se-greta-thunbergs-klimatale-i-dodsmetal-version/>
- How dare you*. (s.d.). Know Your Meme. Lokaliseret 30. januar, 2022, tilgængelig på <https://knowyourmeme.com/memes/how-dare-you>
- Hvilshøj, K. (2019, 2. oktober). Nu må dette massehysteri høre op. *Jyllands-Posten*. <https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE11650367/nu-maa-dette-massehysteri-hoere-op/>
- Krasnik, B. (2019, 27. september). Chef i Unicef Danmark: Mobningen af Greta Thunberg er udemokratisk. *Kristeligt Dagblad*. <https://www.kristeligt-dagblad.dk/klima/chef-i-unicef-mobningen-af-greta-thunberg-er-udemokratisk>
- Lemcke, L. (2019, 30. september). Debat: Gretas optræden er lige til en Oscar. *Ekstra Bladet*, 18.
- Libak, A. (2019, 4. oktober). Anna Libak: Thunberg er klimakampens Trump. *Berlingske*. <https://www.berlingske.dk/content/item/1406668>
- Mortensen, M. W. (2019, 25. september). Thunbergs vrede kan have negative konsekvenser for hendes unge fans. *Berlingske*. <https://www.berlingske.dk/videnskab/thunbergs-vrede-kan-have-negative-konsekvenser-for-hendes-unge-fans>
- Møller, A.-S. G., & Fahrendorff, R. (2019, 25. september). Greta Thunberg deler vandene med desperat klima-tale. *Kristeligt Dagblad*. <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/greta-thunberg-deler-vandene-med-klima-tale>
- Møller, N. H. (2019, 27. september). Videnskabsjournalist om Greta Thunberg: Tag hjem og gå i skole. *DR*. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/videnskabsjournalist-om-greta-thunberg-tag-hjem-og-gaa-i-skole>

- Nielsen, H. B. (2019, 24. september). Fox News undskylder til Greta Thunberg efter uheldig kommentar fra konservativ kommentator. *B.T.* <https://www.bt.dk/content/item/1334395>
- NPR Staff. (2019, 23. september). Transcript: Greta Thunberg's Speech At The U.N. Climate Action Summit. *NPR.* <https://www.npr.org/2019/09/23/763452863/transcript-greta-thunbergs-speech-at-the-u-n-climate-action-summit>
- Pedersen, B. (2019, 23. september). Debat: I er jo selv klimasvin. *Ekstrabladet*, 21.
- Petersen, A. Å. (2019, 6. oktober). Leder. Kvalmende så jeg kastede op. *JydskeVestkysten*, 16.
- Rasmussen, P. (2019, 29. september). Hysterisk miljø-skideballe virker ikke. *Fyens Stiftstidende.* <https://fyens.dk/indland/hysterisk-miljoe-skideballe-virker-ikke>
- Ritzau. (2019, 23. september). Rasende Thunberg til verdens ledere: I har stjålet min barndom. *Jyllands-Posten.* <https://jyllands-posten.dk/international/ECE11635810/rasende-thunberg-til-verdens-ledere-i-har-stjaalet-min-barndom/>
- Ryde, R. (2019, 29. september). Jeremy Clarkson angriber Greta Thunberg: "Forkælede møgunge!". *Ekstra Bladet.* <https://ekstrabladet.dk/underholdning/udlandkendte/jeremy-clarkson-angriber-greta-thunberg-forkaelede-moegunge/7811262>
- Schouby, J. (2019, 25. september). Leder: Greta Thunbergs retorik er mere skadelig end gavnlig. *Stiften.* <https://stiften.dk/debat/greta-thunbergs-retorik-er-mere-skadelig-end-gavnlig>
- Selsing, R. T. (2019, 24. september). Den virkelige pris for Greta-kultens religion er døde børn. *Jyllands-Posten.* <https://jyllands-posten.dk/debat/kommentar/ECE11637025/den-virkelige-pris-for-gretakultens-religion-er-doede-boern/>
- Sørensen, J. (2019, 1. oktober). Klima. Kvalmende leder i JydskeVestkysten. *JydskeVestkysten*, 12.
- Wentoft, A. F. R. (2019, 23. september). Raser: - I har stjålet min barndom! *Ekstra Bladet.* <https://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/raser-i-har-stjaalet-min-barndom/7803375>
- Wissendorff, A. (2019, 26. september). Er vrede det bedste brændstof i klimakampen? *Horsens Folkeblad*, 4.

Noter

- ¹ Denne fremstilling er desuden blevet kritiseret for at negligere et kropsligt fokus på tværs af kulturstudiers historie, samt for at slette vigtige feministiske og postkoloniale bidrag (se f.eks. Hemmings 2015; Liljeström and Paasonen 2010). Interessen for subjektivitet, krop og affekt har længe været en central del af feministisk tænkning, og den affektive vending kan forstås som en forlængelse af poststrukturalistisk feministisk tænkning, ligesom følelser og krop historisk har været en integreret del af feministisk praksis.